

Kreicfelda - Jakoba slimības jaunais variants (KJSjv)

Publicēts: 08.04.2020.

Jau **liellopu sūkļveida encefalopātijas (LSE)** uzliesmojuma sākumā radās jautājums, vai LSE var izplatīties alimentārā ceļā uz cilvēkiem. Tāpēc 1990. gadā gan Lielbritānijā, gan vēlāk arī citās valstīs tika uzsākti intensīvi LSE un KJS pētījumi, ieskaitot katru KJS gadījuma reģistrāciju un epidemioloģisko izmeklēšanu. Lai gan tika konstatēts neliels KJS gadījumu skaita pieaugums, tas nebija saistīts ar epidemioloģiskās situācijas pasliktināšanos, bet ar reģistrācijas sistēmas uzlabošanu.

1994. - 1995. gados tika ziņots par 10 KJSjv gadījumiem. Pacienti bija gados jauni cilvēki, slimības klīniskā gaita bija savādāka un nekādi īpaši riska faktori šiem slimniekiem netika atklāti. Izmaiņas galvas smadzenēs atgādināja kuru un scrapie (aitas prionu izraisīta slimība), nevis KJS. Pētījumi pierādīja, ka klasisko KJS un KJSjv izraisa ķīmiski atšķirīgi prioni.

1996. gadā Lielbritānijas konsultatīvā komisija LSE jautājumos paziņoja, ka KJSjv, iespējams, ir saistīts ar inficēšanos ar LSE izraisīto aģentu. Nekavējoties ap šo jautājumu tika sacelta liela ažiota. Tika pieņemti stingri pasākumi, lai novērstu jebkādu cilvēka inficēšanās risku, ieskaitot embargo uz Lielbritānijas liellopu gaļu. Līdz šim Lielbritānijā tika reģistrēti ap 50 KJSjv gadījumi, ieskaitot vienu gadījumu Ziemeļīrijā. Tas ir pārāk maz, lai droši secinātu par epidemioloģisku saikni starp LSE un KJSjv un prognozētu tālāku situācijas attīstību. Tomēr, ja pieņem, ka tā ir taisnība, var domāt, ka šie cilvēki ir inficējušies pirms 1990. gada, kad uzsākti plaši profilakses pasākumi. Ja inkubācijas periods ir īss (5-10 gadi), tad KJSjv uzliesmojums nebūs liels. Tomēr, ja vidējais inkubācijas periods ir garš (20 gadi), kā citu prionu ierosinātu slimību gadījumā, var gaidīt gadījuma skaita pieaugumu.

Kā ziņo Eiropas Savienības (ES) zinātniskā komiteja, viena ar LSE slima govys teorētiski ir spējīga inficēt līdz 400 000 cilvēku, ja tās kautķermenis un subprodukti ir iekļuvuši pārtikas apgrozības tīklā. Vislielāko risku rada galvas un muguras smadzenes un atsevišķi iekšējie orgāni, jo tajos ir visaugstākā prionu koncentrācija.

ES speciālisti uzskata, ka "ideālais patērētāju aizsardzības līmenis" ir "pilnīga inficēto dzīvnieku izslēgšana no pārtikas apgrozības tīkla". Ja to nav iespējams sasniegt, rekomendējams otrais "drošības līmenis" - iepriekšminēto riska orgānu izņemšana no pārtikas ražotnes.

<https://www.spkc.gov.lv/lv/kreicfelda-jakoba-slimibas-jaunais-variants-kjsjv>